

Vergaderjaar 2004–2005

30 100 XV

Jaarverslag en slotwet Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid 2004

Nr. 6

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 7 juni 2005

De vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid¹, heeft over het rapport van de Algemene Rekenkamer bij het Jaarverslag 2004 van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (kamerstuk 30 100 XV, nr. 2) de navolgende vragen ter beantwoording aan de regering voorgelegd.

Deze vragen, alsmede de daarop bij brief van 7 juni 2005 gegeven antwoorden, zijn hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Smits

Adjunct-griffier van de commissie,
Post

¹ Samenstelling:

Leden: Noorman-den Uyl (PvdA), Bakker (D66), Bibi de Vries (VVD), De Wit (SP), Van Gent (GroenLinks), Verburg (CDA), Hamer (PvdA), Bussemaker (PvdA), Vendrik (GroenLinks), Mosterd (CDA), Smits (PvdA), voorzitter, Örgü (VVD), Weekers (VVD), Rambocus (CDA), De Ruiters (SP), Ferrier (CDA), ondervoorzitter, Huizinga-Heringa (ChristenUnie), Bruls (CDA), Varela (LPF), Eski (CDA), Koomen (CDA), Aptroot (VVD), Smeets (PvdA), Douma (PvdA), Stuurman (PvdA), Kraneveldt (LPF), Hirsi Ali (VVD).

Plv. leden: Depla (PvdA), Koşer Kaya (D66), Blok (VVD), Kant (SP), Halsema (GroenLinks), Smilde (CDA), Verbeet (PvdA), Timmer (PvdA), Tonkens (GroenLinks), Omtzigt (CDA), Adelmund (PvdA), Van Miltenburg (VVD), Visser (VVD), Algra (CDA), Vietsch (CDA), Van der Vlies (SGP), Hessels (CDA), Hermans (LPF), Van Oerle-van der Horst (CDA), Van Dijk (CDA), Van Egenschot (VVD), Van Dijken (PvdA), Blom (PvdA), Kalsbeek (PvdA), Van As (LPF), Schippers (VVD).

1

Waarom is niet mogelijk de onvolkomenheden in het sanctiebeleid Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) vóór 2007 op te lossen?

In het kader van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) dienen subsidieontvangers (gemeenten/werkvoorzieningschappen) verantwoording af te leggen over de wijze waarop de toegekende subsidiegelden zijn aangewend. Teneinde de rechtmatige besteding van de Wsw subsidiegelden beter te kunnen beoordelen is vanaf het subsidiejaar 2004 het verantwoordingssysteem verbeterd. Wsw subsidieontvangers dienen vanaf subsidiejaar 2004 een verslag over de uitvoering (vodu) in te vullen. Dit nieuwe systeem van verantwoording vervangt de verantwoording via de jaarpogave, voorzien van accountantsverklaring. In het vodu 2004 is een aantal onvolkomenheden geconstateerd die in het vodu 2005 zijn weggenomen. Het vodu 2005 moet door de Wsw subsidieontvangers voor 1 juli 2006 worden ingeleverd. In 2007 zullen de Wsw subsidies over 2005 definitief zijn vastgesteld. Vandaar dat in het rapport van de Algemene Rekenkamer ervan uit is gegaan dat per 2007 de onvolkomenheden in het sanctiebeleid Wsw zullen zijn opgelost. Er is rekening gehouden met de huidige tijdspanne van drie jaar tussen het constateren van gebreken en het verbeteren van het verantwoordingssysteem (2004) voorafgaand aan het uitvoeringsjaar en het definitief vastgesteld zijn (2007) van de subsidie op basis van de ingediende verantwoordingen (2006). Overigens zijn ook maatregelen getroffen opdat in 2005 de onvolkomenheden deels en in 2006 grotendeels opgelost zijn.

2

Hoe heeft het kunnen gebeuren dat € 206 miljoen aan subsidies voor ID-banen, de WIK en de Abw te laat is vastgesteld door het ministerie? Welke acties onderneemt de regering concreet om dit in de toekomst te voorkomen?

Voor de vaststelling van enkele subsidies in het kader van de voormelde regelingen over het jaar 2002 is de verantwoordingsinformatie niet toereikend gebleken, omdat op essentiële onderdelen (financiële) kwantificeringen ontbraken. Het ministerie was hierdoor genoodzaakt om aanvullende informatie op te vragen om de subsidie te kunnen vaststellen. Dat ging gepaard met een aanzienlijk tijdsverloop.

Daarnaast is vanwege de complexiteit in de betreffende gevallen de termijn overschreden waarbinnen de subsidie vastgesteld diende te worden.

Het ministerie heeft met ingang van het verantwoordingsjaar 2003 de procesorganisatie rondom het verantwoordings- en vaststellingsproces aangepast om situaties als hierboven bedoeld te voorkomen.

3

Wat is de tolerantiegrens voor een onrechtmatigheid als de € 206 miljoen te laat vastgestelde subsidies?

De tolerantiegrens bedraagt in dit geval 1% van het totaal aan afgerekende voorschotten op diverse regelingen; dat is 1% van € 14,9 miljard = € 149 miljoen. Dit is nader toegelicht in bijlage 1 bij het rapport van de Algemene Rekenkamer (pagina 45).

4

Hoe is het bedrag van € 206 miljoen verdeeld over ID-banen, Abw en WIK?

ID-banen € 94 mln.
Abw € 102 mln.
WIK € 10 mln.

5

Wat verklaart de lage rechtmatigheidscijfers voor ZW en REA?

Een belangrijke oorzaak van onrechtmatigheid bij de ZW is het niet correct uitvoeren van het opleggen van een maatregel inzake de meldingsplicht van de werkgever. In de praktijk betekent dit dat in dergelijke situaties verzuimd wordt een maatregel op te leggen. Een andere belangrijke oorzaak is onzekerheid betreffende onderzoek naar verzekeringsplicht. In de loop van 2005 zal het nieuwe uitkeringssysteem ZW worden ingevoerd. Hiermee wordt ook het werkproces geüniformeerd en de ondersteuning van het proces, bijvoorbeeld in de vorm van kennismodellen, verbeterd. Dit zal vanaf 2005 leiden tot verbetering van de rechtmatigheid.

Het aspect vaststelling is de belangrijkste foutsoort binnen het totale aandachtsgebied van de REA. Hierop ligt dan ook de focus bij de verbetermaatregelen. In 2004 zijn verbeterde afspraken tussen de verschillende betrokken divisies binnen UWV gemaakt. Dit moet in 2005 zichtbaar worden in verbeterde rechtmatigheid. Tevens worden in 2005 maatregelen genomen om onduidelijkheden in wetsinterpretatie te voorkomen.

6

Wat bedoelt de regering met de opmerking dat de geconstateerde tekortkomingen bij het subsidiebeheer vooral betrekking hebben op de «werking»?

Zie eveneens het antwoord op vraag 8.

De regelgeving en de interne (administratieve) organisatie van de subsidieprocessen binnen SZW, de «opzet» van het subsidiebeheer, zijn in principe op orde.

Ook als een proces «in opzet» op orde is, kan het voorkomen dat bij de toepassing (de «werking») fouten worden gemaakt. Zo leveren onduidelijkheden en interpretatiekwesaties met betrekking tot de regelgeving soms – achteraf blijkende – onjuiste beslissingen op. Soms treden er ook bij de uitvoering van de processen (bij de toekenning en vaststelling van subsidies) onvolkomenheden op. Dit is niet volledig te voorkomen, hoewel de inspanningen daar wel op zijn gericht, onder meer door middel van een adequate voorlichting en scholingsprogramma dat ook zal worden gericht op de invulling van de controlfunctie.

7

Wat is de reactie van de regering op het commentaar van de Algemene Rekenkamer (ARK) dat het onderdeel «tijdigheid» ontbreekt in de toezeggingen en op de opmerking dat daarmee het risico wordt gelopen dat de tijdigheid van de registratie nog verder verslechtert?

In mijn bestuurlijke reactie op het concept-rapport is aangegeven dat op het punt van de verplichtingenregistratie enkele beheersmaatregelen zijn genomen, waaronder het systematisch screenen van verplichtingen op volledigheid. Ook het element tijdigheid vormt onderdeel van die beheersmaatregelen.

8

Kan de regering toelichten bij welke directies welke acties nodig zijn om de kwaliteit van het subsidiebeheer op het gewenste niveau te brengen?

Ter nadere uitwerking van de Subsidieregeling Arboconvenanten zal bij de directie Arbo een controle- en rapportageprotocol worden opgesteld, waarin wordt vastgelegd met welke informatie en op welke wijze de subsidie-ontvanger zich dient te verantwoorden over de aanwending van de middelen. Tevens moeten nadere concrete richtlijnen voor de inrichting van de administratie van de subsidieontvanger worden opgesteld, zodat naderhand de rechtmatige besteding kan worden vastgesteld.

Dit laatste is ook van toepassing op de subsidies van emancipatie (Directie coördinatie emancipatiebeleid). Het betreft hier een nadere invulling en concretisering van de regelgeving; een en ander is in algemene bewoordingen al geregeld in de betreffende subsidieregelingen. Daarnaast zijn administratieve verbeteringen aangebracht.

9

Is de regering bereid toe te zeggen in 2005 maatregelen te nemen voor het oplossen van de problemen rond projectadministraties? Zo niet, waarom niet?

Zie eveneens het antwoord op vraag 8.

In 2005 worden nadere concrete richtlijnen opgesteld voor de inrichting van de (project)administraties, om te bewerkstelligen dat ze zo worden ingericht en bijgehouden dat de rechtmatige besteding van de subsidie achteraf kan worden vastgesteld.

Dit probleem doet zich overigens voornamelijk voor bij inputgerichte subsidies, waarbij de subsidie wordt toegekend voor de inzet van uren, en waarbij als gevolg daarvan verantwoording dient te worden afgelegd over ingezette uren en uurtarieven. Inmiddels worden voorstellen voorbereid om deze wijze van subsidiëren te beperken; de administratieve belasting voor de subsidieontvanger en voor SZW, en daarmee het risico op fouten, kan worden beperkt door meer aandacht te besteden aan vormen van outputgerichte subsidie.

10

Kan de regering ingaan op de opmerking van de Algemene Rekenkamer dat zij de toezegging van de regering met betrekking tot het subsidiebeheer weinig concreet vindt?

De Algemene Rekenkamer vindt de toezeggingen weinig concreet omdat ik naar haar mening geen inzicht geef welke acties in gang worden gezet. Dat inzicht is thans wel aanwezig. Zie eveneens de antwoorden op vraag 6 en 8.

11

Kan de regering toelichten wat zij gaat doen om de onvolkomenheden bij het financieel beheer en het subsidiebeheer in 2005 te voorkomen?

Ik verwijs naar bovenstaande antwoorden voor wat betreft het subsidiebeheer (vraag 6 en 8) en verplichtingenbeheer (vraag 7 en 9). Voor het overige kan ik aangeven dat toenemend strakkere aansturing op de naleving van de regels voor de (financiële) bedrijfsvoering de risico's van onrechtmatigheden in de uitvoering moet beperken. Ik heb in mijn antwoord op vraag 5 bij het Jaarverslag al verwezen naar de reactie van het kabinet op de aanbevelingen in het IBO-rapport Regeldruk en controle-toren.

12

Is de regering bereid toe te zeggen de aanvullende controlemaatregelen voor ESF3-projecten spoedig met terugwerkende kracht te evalueren, zoals de ARK aanbeveelt? Zo ja, op welke termijn? Zo nee, waarom niet?

De Algemene Rekenkamer constateert dat het M&O-beleid van het Agentschap SZW is verbeterd. Het Agentschap SZW heeft onder meer nieuwe aanvullende controlemaatregelen ontwikkeld en geïmplementeerd voor ESF-3 projecten die met terugwerkende kracht zijn ingediend. Ik deel de opvatting van de Algemene Rekenkamer dat evaluatie van deze maatregelen moet leiden tot inzicht in de werking ervan. Daarvoor moeten ze wel eerst met enige doorlooptijd in de praktijk worden toegepast. De toepassing van de aanvullende controlemaatregelen voor met terugwerkende kracht ingediende ESF-3-projecten zal daarom tijdens het uitvoeringsproces worden gemonitord en pas eind 2005 kunnen worden geëvalueerd. Ik heb de ARK toegezegd bij het jaarverslag over 2005 over de uitkomsten daarvan te informeren.

13

Kan de regering nader ingaan op de opmerking van de Algemene Rekenkamer dat de regering in de afgelopen jaren de onvolkomenheden in de sturing en toezicht bij UWV en CWI niet heeft opgelost? Kan de regering hierbij specifiek ingaan op de inhoud van het stappenplan respectievelijk het actieprogramma dat het UWV en CWI aan de regering gepresenteerd hebben om de signaleerde tekortkomingen weg te werken?

CWI

Naar aanleiding van signalen van toezichthouders en CWI zelf (2002), is gestuurd op de verbetering van het financieel beheer en de kwaliteit van de informatievoorziening. Om CWI op deze aandachtspunten aan te sturen heeft de staatssecretaris aan CWI gevraagd de verschillende stappen die leiden tot de noodzakelijke verbetering aan te geven. Via Bestuurlijk Overleggen, verantwoordingsrapportages en bevindingen van IWI worden de stappen gemonitord. Er is inmiddels belangrijke voortgang geboekt.

CWI heeft, eind 2002, teneinde het financieel beheer te verbeteren een plateauplanning opgesteld. De plateauplanning bestaat uit een drietal plateau's te weten:

Plateau 1: Administratie op orde – in opzet en werking bereikt in 2003

Plateau 2: Organisatie op orde – in opzet en werking bereikt in 2004

Plateau 3: VBTB proof – momenteel in uitvoering

Voor elk plateau geeft CWI in plannen van aanpak aan hoe zij de verbeteringen vormgeeft. Deze plannen van aanpak worden door mijn ministerie beoordeeld. Hierbij betrek ik het oordeel van IWI.

De door CWI ondernomen acties om de plannen van aanpak te implementeren worden zowel door SZW als IWI gemonitord.

In 2003 heeft CWI plateau 1 in opzet en werking bereikt. Ook in 2004 heeft CWI grote stappen gezet. Zo heeft CWI in 2004 plateau 2 met betrekking tot de uniforme werking van het financieel beheer bereikt. Uit bevindingen van IWI is gebleken dat CWI op dit onderdeel goede resultaten heeft geboekt. Voor de vervolgstappen met betrekking tot plateau 3, waaronder ook de verbetering van de kwaliteit van de bestuurlijke informatievoorziening behoort, heeft CWI op verzoek van de Staatssecretaris in september 2004, het stappenplan «Interne Beheersing» aangeboden. Op basis van het oordeel van IWI, heeft de Staatssecretaris CWI verzocht een aangepast stappenplan 2005 op te stellen, teneinde plateau 3 te kunnen

waarborgen. CWI is verzocht in dit plan de concrete acties voor 2005 te benoemen, mede gebaseerd op de reeds in 2004 behaalde resultaten.

UWV

De Algemene Rekenkamer concludeert dat UWV er ook dit jaar niet in is geslaagd de rechtmatigheid bij de uitvoering van werknemersverzekeringen te vergroten.

Rechtmatigheid is een vast onderdeel van de jaarplanbesprekingen met UWV. Het is ook één van de prestatie-indicatoren en wordt daarom conform de aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer met gelijk gewicht meegenomen in de aansturing.

De rechtmatigheid blijft zorgen baren. Daarbij dient wel bedacht te worden dat de verbetering van de rechtmatigheid geen eenvoudige opgave is. De wetgeving in het SUWI-domein is complex ondanks de dereguleringsvoorstellen die vanaf 2003 zijn doorgevoerd. Daarnaast wordt het UWV geconfronteerd met een cumulatie van doelstellingen (implementatie nieuw beleid, overheveling van taken naar de belastingdienst, afronding transformatieproces, terugdringen kostenniveau).

Naar aanleiding van het jaarverslag 2003 is bij UWV aangedrongen op maatregelen om de rechtmatigheid te verbeteren. UWV heeft mij in de eerste helft van 2004 geïnformeerd over de maatregelen die zij neemt.

UWV heeft in haar Jaarverslag 2004 een concreet actieprogramma aangegeven om de onrechtmatigheid tegen te gaan. UWV richt zijn activiteiten in op basis van een risicoanalyse per wet. De verbeteringen concentreren zich bij REA op de betaling van de declaraties, bij WW op activiteiten in het kader van het toetsen van sollicitatieplicht en bij ZW op het wegnemen van het verzuim om maatregelen op te leggen bij overtreding van de meldingsvoorschriften. Daarnaast neemt UWV algemene maatregelen. Maatregelen op centraal niveau betreffen de verdergaande uniformering van werkprocessen en informatiesystemen. Op regionaal gebied wordt de verbetering van kwaliteitsmanagement bewerkstelligd. UWV geeft aan dat de genoemde maatregelen vanaf 2005 effect zullen sorteren. UWV rapporteert twee keer per jaar over de rechtmatigheid: in het tweede kwartaalverslag en in het jaarverslag.

14

Kan de regering ingaan op de opmerking van de Algemene Rekenkamer dat deze zich afvraagt of de maatregelen ter verbetering van de naleving van de Europese aanbestedingsregels voldoende zijn om te voorkomen dat onvolkomenheden hierin opnieuw tot onrechtmatig aangegane verplichtingen leiden? Kan de regering toelichten of deze opmerking van de Algemene Rekenkamer ertoe geleid heeft dat de regering alsnog aanvullende maatregelen neemt?

SZW heeft een aantal maatregelen genomen om de naleving te verbeteren (o.a. controle vooraf). Die zullen er voor zorgen dat de naleving van de Europese aanbestedingsregels verzekerd zijn. Daarnaast zal de vinger aan de pols worden gehouden door middel van een stringente monitoring op basis van interne managementrapportages. Daarin is de aanmelding van aanbestedingstrajecten expliciet opgenomen. Op dit moment is er daarom geen aanleiding om verdere maatregelen te treffen.